

ת"פ 421/03/11 - מדינת ישראל נגד רואי ויצמן

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 421-03-11 מדינת ישראל נ' ויצמן
תיק חיצוני: 4355-73520-10

בפני	כב' השופט דב פולוק
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	רואי ויצמן

החלטה

כנגד הנאשם רואי ויצמן (להלן: "הנאשם") הוגש כתב אישום בעבירה של התחזות לאחר, עבירה לפי סעיף 441 לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

לטענת המאשימה, ביום 23.3.2010 נעצר הנאשם לבדיקה שגרתית ברכבו בדרך הר הבית שבמעלה אדומים. השוטר שעצר את הרכב, נר אבי (להלן: "השוטר") ביקש מהנאשם להזדהות. הנאשם הציג בפני השוטר את תעודת הזהות ורישיון הנהיגה של אדם אחר בשם מאור אליהו. בעקבות חשד שעלה אצל השוטר נלקח הנאשם לתחנת המשטרה לשם בירור זהותו. גם בתחנת המשטרה דבק הנאשם בזהות שהציג. המאשימה סוברת שבמעשים אלו התחזה הנאשם לאחר במטרה להונות את השוטרים בשל כך שנתפס נוהג בעת שרישיון הנהיגה שלו פסול.

טענותיו המקדמיות של הנאשם:

לטענת הנאשם עומדת לו ההגנה של העמדתו בפני "סיכון כפול" להרשעה בדין. שכן הנאשם הואשם ונגזר דינו בבית משפט השלום לתעבורה על בסיס אותה מסכת אירועים עובדתית. הנאשם סובר שהמאשימה הייתה צריכה לרכז את כל סעיפי האישום בכתב האישום שהוגש בבית המשפט לתעבורה. לאור האמור, מבקש הנאשם שכתב האישום הנדון בפני בית משפט זה יבוטל.

כמו כן סובר הנאשם שעומדת לו טענת ההגנה מן הצדק, וגם בשלה על בית המשפט לבטל את כתב האישום הנדון.

תגובת המאשימה לטענותיו המקדמיות של הנאשם:

המאשימה סוברת שיש לדחות את טענותיו המקדמיות של הנאשם ושאינן לבטל את כתב האישום הנדון. לטענתה, בין העובדות והעבירות המיוחסות לנאשם בכתב האישום שהוגש נגדו בבית המשפט לתעבורה לא

מיוחסת לנאשם עבירה של התחזות. אם בית המשפט יבטל את כתב האישום הנדון, הנאשם לא יועמד לדין בגין מעשה ההתחזות. המאשימה מציינת גם שיסודות העבירה בשני כתבי האישום שונים. שכן, בכתב האישום שנדון בבית המשפט לתעבורה יוחסה לנאשם עבירה של נהיגה בזמן פסילה כשרישיון הנהיגה שלו אינו בתוקף ואליו כתב האישום במקרה דנן מייחס לנאשם עבירה של התחזות באמצעות הצגת תעודת זהות של אדם אחר. כמו כן, יש לבחון גם את האינטרס הציבורי העומד בבסיס העבירות הנדונות. כתב האישום שהוגש בבית המשפט לתעבורה נועד למנוע אנשים, שאינם כשירים או שרישיון הנהיגה שלהם נפסל, מלנהוג ואילו בבסיס כתב האישום הנדון בפנינו עומד האינטרס הציבורי שאנשים יזדהו ולא יתחזו בפני שוטרים.

עוד סוברת המאשימה שלא עומדת לנאשם טענת ההגנה מן הצדק. אולם גם אם בית המשפט יגיע למסקנה לפיה עומדת לנאשם טענת ההגנה מן הצדק על בית המשפט לאזן בין שיקולי האינטרס הציבורי וההגנה על הציבור לבין זכויותיו של הנאשם. המאשימה סוברת שעל בית המשפט לבחור באפשרות שפגיעתה באינטרס הציבורי פחותה, ועל כן אל לו לבטל את כתב האישום דנן.

מוצגי הנאשם:

נ/1 - גזר דין שניתן כנגד הנאשם בבית משפט השלום לתעבורה.

נ/2 - כתב האישום שהוגש כנגד הנאשם בבית המשפט לתעבורה.

דין והכרעה:

טענת "כבר הורשעתי":

הנאשם סובר כי עומדת לו, במקרה דנן, טענת ההגנה של "כבר הורשעתי" שכן הוא כבר הועמד לדין והורשע בבית משפט השלום לתעבורה בגין אותו אירוע. לעומת זאת, סוברת המאשימה שהנאשם הועמד לדין בגין עבירה אחרת, של נהיגה בעת שרישיון הנהיגה שלו היה פסול, בבית משפט השלום לתעבורה ועל כן אין לקבל את טענתו.

סעיף 149(5) לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ד-1982 (להלן: "החסד"פ") קובע כי:

לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן -

...

(5)

זיכוי קודם או הרשעה קודמת בשל המעשה נושא כתב האישום;

....

סעיף 5 לחסד"פ קובע כי:

אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו; אולם אם גרם המעשה

עמוד 2

**למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע קודם לכן בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה;
"הרשעה", לענין סעיף זה - לרבות העמדה למבחן ללא הרשעה תחילה.**

מן הסעיף עולה הכלל לפיו אין להעמיד אדם לדין פלילי בשל אותו מעשה יותר מאשר פעם אחת אם כבר הורשע או כבר זוכה בגינו בדין. טענת "כבר הורשעתי/זוכיתי" בשל אותה עבירה על פי פסק דין חוסמת את הדרך לדין נוסף באותה עבירה. אדגיש שהתנאי להעלאת הטענה הוא כי קיים פסק דין של זיכוי או הרשעה כנגד הנאשם.

ביום 13.9.2012, הורשע הנאשם בבית משפט השלום לתעבורה בירושלים, בתת"ע 3810-04-10, בעבירה של נהיגה בזמן פסילה - עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א -1961 (להלן: "פקודת התעבורה"), ובעבירה של נהיגה ללא רישיון תקף - עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה. בגזר הדין קבע השופט טננבוים כי: **"לצערי אין לנו להלין אלא על עצמנו. דן הנאשם ל-5 חודשים מאסר שירוצו בעבודות שירות...מאסר על תנאי חודש...אם ינהג בזמן פסילה. לפני משורת הדין אין רכיבי עונש נוספים. אם אין חוב במרכז לגביית קנסות יוחזר לו מה שהפקיד".**

קעת הוגש כנגד הנאשם כתב האישום הנדון בעניינו, בגין אותו אירוע, בו מואשם הנאשם בביצוע עבירה של התחזות לאחר, עבירה לפי סעיף 441 לחוק העונשין.

הכלל עליו מבוססת הטענה "כבר הורשעתי" מדברת על איסור שפיטה של אדם יותר מפעם אחת בשל אותו מעשה. עלינו לבחון האם קיימת זהות בין המעשה בגינו נשפט והורשע הנאשם בבית משפט השלום לתעבורה לבין המעשה המיוחס לו בכתב האישום הנדון בפנינו.

קדמי בספרו מגדיר מהו "מעשה" לענין סעיף 5 ו-149(5) לחסד"פ:

"מעשה" לענין זה משמעו - ה"יסוד הפיזי" שבעבירה. ויודגש המדובר באקטוס ריאוס כולו, ולא ברכיב ה"התנהגות" שבו בלבד...פירושו - כל רכיבי העבירה למעט אלה הנמנים על היסוד הנפשי שבה...טיבה של "הזהות" הדרושה בין שני "המעשים" (זה שבגינו הנאשם כבר נשפט בעבר, וזה שמיוחס לו בכתב האישום הנוסף ו"שכנגדו" מועלית הטענה), הינו כדלקמן:..."מעשים" ייחשבו זהים לענין זה, אם כל רכיביו של האחד כלולים במשנהו. אשר על כן: גם אם כלל אחד המעשים רכיבים "נוספים" על אלה של משנהו-עדיין המעשים "זהים". כלל כל אחד מן המעשים רכיבים "נוספים על אלה שמהם מורכב משנהו - אין המעשים זהים; וזאת גם אם "חלק" מהרכיבים חוזר בשני המעשים.

(י. קדמי, סדר הדין בפלילים, חלק שני-הליכים שלאחר כתב אישום, כרך א, תשס"ט-2009, עמ' 1305-1306).

ראה גם: ע"פ 132/57 בנימין נכט נ' היועץ המשפטי לממשלה (ניתן על ידי השופטים אגרנט, לנדוי וברנזון, ביום 17.12.1957), וע"פ 450/77, ברוך בעל טכסא נ' מדינת ישראל (ניתן על ידי השופט לנדוי, ביום 29.3.1978).

בבית משפט השלום לתעבורה הורשע הנאשם בעבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף ונהיגה בזמן פסילה. עבירה לפי סעיף 10(א):

איסור לנהוג בלי
רשיון נהיגה

לא ינהג אדם רכב מנועי אלא אם הוא בעל רשיון נהיגה תקף לרכב מאותו סוג, שניתן על פי פקודה זו, ולא ינהג אדם אלא בהתאם לתנאי הרשיון זולת אם פוטר מחובת רשיון נהיגה ובמידה שפוטר.

ובעבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה:

מי שהודע לו שנפסל מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה, וכל עוד הפסילה בתקפה הוא נוהג ברשיון שנהיגתו אסורה בלי רשיון לפי פקודה זו, או מי שנוהג בניגוד לתנאים שנוספו ברשיונו כל עוד הם בתקפם, או מי שהודע לו כי נפסל מהחזיק ברשיון רכב וכל עוד הפסילה בתקפה הוא משתמש באותו רכב או מרשה להשתמש בו, או מי שנהג או הרשה לאחר לנהוג ברכב בניגוד להודעת איסור שימוש או צו איסור שימוש, דינו - מאסר שלוש שנים או קנס מאה אלף לירות, או שני הענשים כאחד.

סעיף 441 לחוק העונשין קובע כי:

[שכ"ו]

"המתייצג בכזב כאדם אחר, חי או מת, בכוונה להונות, דינו - מאסר שלוש שנים...".

אין חולק שהיסוד העובדתי בעבירת הנהיגה ללא רשיון נהיגה תקף ועבירת הנהיגה בזמן פסילה שונה מן היסוד העובדתי בעבירת ההתחזות, שהוא התייצגות לאדם אחר. הדמיון היחיד בין כתבי האישום הוא במסכת העובדתית הכלולה בהם, בשעת העבירה, במקום העבירה ובנפשות הפועלות, היינו, הנאשם שהוא אותו נאשם. לאור האמור נראה על פניו שלא עומדת, במקרה דנן, לנאשם טענת "כבר הורשעתי".

טענת ההגנה מן הצדק:

הנאשם מוסיף וטוען שעומדת לו טענת ההגנה מן הצדק. טענת ההגנה מן הצדק מעוגנת בסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, הקובע כי:

הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

בע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' ד"ר איתמר בורוביץ ואח'**, (ניתן על ידי השופטים מצא, לוי וגרוניס, ביום 31.3.2005 - להלן: "ע"פ בורוביץ") קבע בית המשפט העליון מספר מבחנים באמצעותם ניתן לקבוע האם קיימת במקרה הנדון הגנה מן הצדק:

בעיקרון עשויה אפוא ההגנה לחול בכל מקרה שבו קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות, כפי שזו נתפסת בעיניו של בית המשפט. מטרת החלתה של ההגנה היא לעשות צדק עם הנאשם ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה על מעשיהן הנפסדים.....עם זאת אין לשלול אפשרות שהפגיעה בתחושת הצדק וההגינות תיוחס לא להתנהגות שערורייתית של

הרשויות אלא למשל, לרשלנותן או אף לנסיבות שאינן תלויות ברשויות כל עיקר אך המחייבות ומבססות בברור את המסקנה כי במקרה הנתון לא ניתן יהיה להבטיח לנאשם קיום משפט הוגן או שקיומו של ההליך הפלילי יפגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגיונות... (ע"פ 4855/02 4909/02 מדינת ישראל נ' ד"ר איתמר בורוביץ ואח' פ"ד נט(6),776).

בע"פ בורוביץ' נותן בית המשפט מבחן בן שלושה שלבים לבחינת קיומה של הגנה מן הצדק:

שלב ראשון - על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליך שמתנהל כנגד הנאשם, ולעמוד על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו של הנאשם.

שלב שני - על בית המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי למרות הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגיונות. זאת יעשה באמצעות איזון בין האינטרסים השונים הכרוכים בקיומו של ההליך הפלילי תוך שהוא נותן את דעתו על נסיבותיו הקונקרטיות של ההליך שבפניו.

שלב שלישי - מששוכנע בית המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגיונות, על בית המשפט לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו בהליך באמצעים מתונים יותר מביטולו של כתב האישום.

כעת נבחן את המבחנים האמורים בהקשרו של המקרה דנן. **השלב הראשון - זיהוי הפגמים בהליך ועוצמתם**- הנני סובר שקיים פגם בכך שבגין אותו אירוע עובדתי הוגשו בעניינו של הנאשם שני כתבי אישום שונים לשני בתי משפט שונים. כתוצאה מכך, על אף שהנאשם כבר הורשע בבית משפט השלום לתעבורה הוא יידרש לנהל עוד הליך משפטי בשל כתב האישום הנוסף שהוגש. הנאשם יאלץ לעמוד בקשיים הנפשיים והכלכליים הכרוכים בניהול הליך משפטי חדש ולהוציא הוצאות משפט הנלוות לניהול ההליך משפטי. **השלב השני - האם בניהול של ההליך הפלילי על אף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגיונות לאור נסיבותיו הספציפיות של המקרה הנדון** - עסקינן במסכת עובדתית אחת ובעבירות שגררו האחת את השנייה. נהיגתו של הנאשם בעת שרישיון הנהיגה שלו היה פסול הובילה אותו לכך שכאשר נעצר על ידי כוחות המשטרה הוא התחזה לאחר וניסה להסתיר את זהותו. לאור האמור, הנני סובר שקיים פגם משמעותי בתחושת הצדק וההגיונות בכך שהדיון בעניינו של הנאשם פוצל לשני כתב אישום שונים. כן, יש ממש בטענתו בדבר עינוי דין והתעמרות מיותרת מצד הרשויות, שכן הנאשם נדרש ליתן את הדיון פעמיים, בפני שתי ערכאות שיפוטיות שונות, בגין אותה מסכת עובדתית. מנגד, אציין שהעבירות בהן מואשם הנאשם של נהיגה בעת שרישיון הנהיגה שלו פסול והתחזות לאחר הינן עבירות חמורות שפגיעתן בסדר הציבורי רבה ומסוכנת. **השלב השלישי - האם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו בהליך באמצעים מתונים יותר מביטולו של כתב האישום** - כאמור, הנני סובר שקיימת במקרה דנן פגיעה בתחושת הצדק וההגיונות. אולם, העבירות בהן מואשם הנאשם הינן עבירות חמורות שפגיעתן בסדר החברתי רבה. בבואנו לאזן את האינטרסים הנפגעים אל מול הפגיעה בנאשם עלינו להביא בחשבון גם את האינטרס הציבורי הקיים בניהול משפט והבאה לדין של אדם המואשם בביצוע עבירות כה חמורות. לאור האמור לא מצאתי שיש בפגמים שצינו כדי להביא לביטול כתב האישום. אין חולק שהגשת שני כתבי אישום בגין מסכת עובדתית אחת אינו מצב רצוי, אולם הנני סובר שבעבירות הנדונות תחושת הפגיעה בעקרונות הצדק וההגיונות אינה מצדיקה את ביטולו של כתב האישום. עם זאת אציין שבבוא בית המשפט לגזור את עונשו של הנאשם, אם יורשע, הוא יוכל להביא בחשבון את הפגיעה בנאשם. בכך, נראה שניתן יהיה לרפא את הפגם באמצעי מתון ומידתי יותר מאשר ביטולו של כתב האישום.

לאור האמור הנני קובע שאין הצדקה לביטול כתב האישום וכתב האישום שהוגש יותר על כנו.

המזכירות תמציא את החלטתי למאשימה ולב"כ הנאשם.

ניתנה היום, ל' אדר תשע"ד, 02 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.